

PAMUKLARIN KONTROLÜNE DAİR TÜZÜK ^{(1) (2)}

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 5.8.1953, No: 4/1283

Dayandığı Kanunun Tarihi : 10.6.1930, No: 1705

Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 11.9.1953, No: 8505

Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 3, Cildi: 34, S. 1937

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

Madde 1 – (Değişik : 128/1961 - 5/1535 K.)

Bu Tüzük hükümleri preselenmek üzere çıkarılacak Çiğitli (Kütlü) pamuklarla, preselenmiş veya preselenecek Mahlıç pamuklara, çıkarılma ile iplikimalatı esnasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerine ve linter pamuklarına şamildir.

(Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.) Bu pamuklar, 1705 sayılı Ticarete Tağışın Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanun ve bu Tüzük hükümleri gereğince tasnif ve kontrole tabidir.

Madde 2 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Bu Tüzük hükümleri dairesinde yapılacak tasnif ve kontrol işleri, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından görülür.

Madde 3 – Pamuk kontrol merkezleri ile bunların kontrol sahaları, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından tesbit ve ilan olunur.

Pamuk kontrol merkezleri ile bunların kontrol sahaları dışında kalan yer-lerden yapılacak talep üzerine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca lüzum görüldüğü takdirde pamuk kontrolü için dışticarete standardizasyon denetmeni gönderilir.

Madde 4 – Pamukların bulundurulacağı depolarla işleneceği çırçır ve prese yerlerinin haiz olması lazımgelen sıhhi ve teknik şartlar, işçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti ve parlayıcı, patlayıcı, tehlikeli ve zararlı maddelerle çalışılan iş yerlerinde alınacak tedbirler hakkındaki tüzükler hükümleriyle diğer mevzuat hükümleri de nazara alınarak Sağlık, Tarım ve Köyişleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının mütalaaları alındıktan sonra Dış Ticaret Müsteşarlığınca ihzar ve Bakanlar Kurulunca tasvip olunacak bir talimatname ile tesbit olunur.

(1) 12.8.1961 tarih ve 5/1535 sayılı Kararnamenin 2 nci maddesiyle bu Tüzükte geçen "Ekonomi ve Ticaret Vekaleti", "Kontrolör", "Nizamname" "Heyet" ve "İcra Vekilleri Heyeti" ibareleri, sırasıyla "Ticaret Bakanlığı", "Pamuk eksperleri", "Tüzük", "Kurul" ve "Bakanlar Kurulu" şeklinde değiştirilmiş vemetne işlenmiştir.

(2) 2/7/1999 tarih 99/13097 sayılı Kararnamenin 15 inci maddesiyle bu Tüzükte geçen; Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Sanayi Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Şurası, Danıştay, Pamuk İhracatçıları Birliği, Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği, Tarım Birlik veya odası, ziraat odaları, Kontrolörlük, dış ticarete standardizasyon denetmenlikleri, Pamuk eksperleri, dış ticarete standardizasyon denetmeni. olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Madde 5 – (Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.)

Kütlü pamukların üretildikleri bölgelerden başka bölgelere naklininönlenmesi için alınacak tedbirler Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Tarımve Köyişleri Bakanlığının görüşleri alınmak suretiyle Dış Ticaret Müsteşarlığının yayımlayacağı tebliğ ile belirlenir.

Dış ticarete standardizasyon denetmenleri, pamukların buldukları depoları ve işlendikleri çırçır ve prese yerlerini, çırçır ve prese makinelerini her zaman kontrol edebilirler, gerektiğinde iade edilmek koşuluyla numune alabilirler.

Kontrol sırasında, pamuklar üzerinde hile ve tağşiş fiillerine teşebbüs edildiği veya hile ve tağşiş fiillerinin işlendiği ya da pamuk kalitesinibozan, çekirdek veren, çekirdek kıran çırçır makinelerinin işletildiği görüldüğü veya başka bölge pamukları bulunduğu takdirde faileri hakkında takibat yapılmak üzere Tüzüğün Beşinci Bölümündeki hükümler çerçevesinde işlem yapılır.

Madde 6 – Pamukların çırçır ve prese fabrikaları sahipleri tarafından:

- a) Açıkta bırakılması;
- b) Kapalı yerlerde rutubetli veya vasıflarını bozacak şartlar altında muhafazası;
- c) Gruplara ve tiplere ayrılmadan depolara konulması;

yasaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

*Pamukların vasıfları ve tasnifi***Madde 7 – (Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.)**

Türkiyede üretilen pamuklarla çırçırılama ve iplik imalatı sırasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin ve linter pamuklarının derece (grade) bakımından tasnifi ve kontrolü zorunludur. Bu pamuklardan gerek gördüklerini elyafuzunluğuna (stapel) ve karakter özelliklerine göre ayrıca, tasnif ve kontroletabi tutmaya ve tesbit edeceği kontrol merkezlerinde uygulamaya Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Türkiyede üretilen pamuklar:

1. Kısa elyafı (yerli),
2. Orta elyafı (upland),
3. Uzun elyafı,

olarak üç gruba ayrılır. Bu gruplara ait pamukların hangi varyetelerinin yetiştirileceği Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenir.

Tüzük kapsamına giren pamukların derece (grade) bakımından sınıf vetiplere ayrılarak tasnif edilmesi, adlandırılması, bunların elyaf uzunluğu (stapel) ve karakter özellikleri bakımından tasnifi, tasnifte esas alınacakdeğerler ve bunların ne şekilde adlandırılacağını tesbite Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir. Bunlara ilişkin esaslar uygulanacağı yılın temmuz ayınakadar ilan edilir.

Madde 8 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Bu Tüzüğün şumulüne giren pamukların:

- a) (Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.) Standart pamuk tip numunelerinin Ege, Çukurova ve Güneydoğu Anadolu üretim bölgeleri için ayrı ayrı veya bütün Ülkeyi kapsayacak biçimde belirlenmesine,
 - b) Standart pamuk tip numunelerinden hangilerinin hangi kontrol merkezlerinde kontrol ve tasnife esas tutulacağını tayine,
 - c) Standart pamuk tip numunelerini iki seneden evvel olmamak üzere lüzum gördükçe değiştirmeğe,
- Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı standart pamuk tip numunelerinin tesbitinde veya değiştirilmesinde 11 inci maddede yazılı istişare kurullarının ayrı ayrı veya toplu olarak mütalaasını alır. İstişare kurulları, ayrı ayrı veya toplu olarak 2/3 üyesi tarafından standart pamuk tip numunelerinin iki seneden evvel olmamak üzere değiştirilmesini Dış Ticaret Müsteşarlığından isteyebilir. Bu takdirde Dış Ticaret Müsteşarlığı İstişare Kurullarını bir ay içinde toplantıya davet eder.

Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit olunan standart pamuk tip numunelerinden lüzumu kadarı (Esas Standart Pamuk Tip Nümunesi) namıyla hususi mahallerde muhafaza edilir.

Madde 9 – (Değişik: 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Pamuklar çıkırlama şekillerine göre:

- 1 – Merdaneli (Toplu) çıkırır makinası Rollerfın,
- 2 – Testereli çıkırır makinası Sawgin,
- 3 - Linter makinası Lintergin,

ile işlenmiş olarak üçe ayrılır. Bunların birbirine karıştırılması yasaktır.

Madde 10 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535)

Standart pamuk tip numuneleri, zamanla veya kullanılma neticesinde vasıflarını kaybettikçe, aynı evsafa uygun yenileri ile değiştirilir. Budeğişirme (Esas Standart Pamuk Tip Nümuneleri) gözönünde tutulmak suretiyle Dış Ticaret Müsteşarlığınca yapılır.

Madde 11 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Standart pamuk tip numune istişare kurulları Ege istihsal bölge-si için İzmir'de, Çukurova istihsal bölgesi için Adana'da ve Dış Ticaret Müsteşarlığının lüzum göreceği diğer istihsal merkezlerinde teşkil olunur.

Bu kurullar:

- 1 – Ticaret Borsasını temsilen (1),
- 2 – Ticaret ve Sanayi Odasını temsilen (3),
- 3 – Tekstil ve Hammaddeleri ihracatçıları Birliğini temsilen (1),
- 4 – Ziraat Odalarını temsilen (1),

- 5 – Tarım ve Köyişleri Bakanlığını temsilen (2),
 - 6 – Sanayi ve Ticaret Bakanlığını temsilen (2),
 - 7 – Dış Ticaret Müsteşarlığını temsilen (2),
 - 8 – Üniversiteyi temsilen (1),
- üyeden teşekkül eder.

Ticaret ve sanayi odaları ayrı ayrı teşekkül etmişlerse Ticaret Odasını temsilen bir, Sanayi Odasını temsilen iki üye seçilir. Sanayi Odası temsilcilerinden birinin çırçır ve prese fabrikatörlerinden, diğerinin tekstil fabrikatörlerinden olması, Ticaret ve Sanayi Odası müşterek olduğu ahvalde de üç temsilciden birisinin çırçır ve prese fabrikatörlerinden, diğerinin tekstil fabrika- törlerinden olması mecburidir.

Standart pamuk tip nümune istişare kurullarına asil üyelerin bulunmadığı zamanlarda vazife görmek üzere aynı veçhile ve aynı sayıda yedek üye seçilir.

Standart pamuk tip nümune istişare kurulları aralarında birini başkan seçerler.

Bu kurullar en az on üyenin iştirakiyle toplanır ve ekseriyetle karar verirler. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu iki oy sayılır.

Standart pamuk tip nümune istişare kurulları Dış Ticaret Müsteşarlığının tensip edeceği zaman ve yerde ayrı ayrı veya müştereken toplanırlar. Müşterek toplantılar, bir kuruldan dokuz üyeden az olmamak şartıyla en az 18 üyenin katılmasıyla yapılır.

Madde 12 – (Değişik : 12.8.1961 - 5/1535 K.)

İstihsal olunan pamukların derece (Grade) bakımından tasnif ve kontrolunda aşağıdaki unsurlar esas olarak alınır:

- a) Renk,
- b) Yabancı madde (Yalnız pamuk bitkisine ait yaprak, kabuk parçaları, çiçekveya sap kırıntılarıyla tozlardır.)
- c) Hazırlanma durumu (Pamuğun iyi veya fena çırçırlanmış olup olmadığı.)

Standart pamuk tip nünuneleri, yukarıda bildirilen esaslar dahilinde pamukların çırçırılama şekillerine, gruplarına, sınıflarına ve tiplerine göre bütün hususiyetleri gösterilmek suretiyle ayrı ayrı hazırlanır.

(Ek : 2/7/1999 - 99/13097 K.) Pamukların karakter özellikleri bakımından incelenmesinde esas alınacak kriterleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşlerini alarak belirlemeye Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Madde 13 – (Değişik : 12.8.1961 - 5/1535 K.)

Çırçırılama ve iplik imalatı esnasında meydana gelen pamuk lifdöküntülerinin ve linter pamuklarının 7 nci maddede yazılı pamuk gruplarına ve bunların da mütekabilen yukarıda yazılı pamuklara karıştırılması yasaktır.

Madde 14 – (Değişik : 12.8.1961 - 5/1535 K.)

Bu Tüzük şumulüne giren pamukların grup, sınıf ve tiplerinin birbirine karıştırılması ve 12 nci maddede yazılı olanlar dışında kalan yabancı maddelerin pamuklarda bulunması yasaktır.

Madde 15 – Çiğitli hariç olmak üzere, pamuğun rutubeti % 8,5 dan fazla olamaz.

Rutubet derecesinin tayininde kullanılacak metod Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit ve ilan olunur.

Madde 16 – (Değişik: 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Linter pamuklarına ait standart tip nünunelerin hazırlanmasında çekirdek üzerinden bir veya iki defa kesilmiş olması ile, renk, yabancı madde ve çirçirlama durumu; çirçirlama ve iplik imalatı esnasında hasıl olan lif dökün- tülerine ait standart tip nünunelerin hazırlanmasında imalat safhasının arzet- tiği hususiyetler ile renk ve yabancı madde durumu gözönünde tutulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ambalaj

Madde 17 – (2/7/1999 - 99/13097 K.)

Pamuklar çirçirlandıktan sonra preselenmiş ve ambalajlanmış olarak balya halinde piyasaya sunulur. Balyaların asgari ve azami boyutunu safi ve gayrisafi ağırlığını, preslenme şeklini, çember sayısını, ambalaj maddelerinin nitelikleri ile kullanılış usul ve biçimlerini tesbit etmeye Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Madde 18 – (2/7/1999 - 99/13097 K.)

Preselenmiş pamuk balyalarında kullanılacak çember ve ambalaj maddelerinin, pamuğun özelliğini değiştirmeyecek malzemeden yapılmış, temiz, sağlam ve yırtıksız olması şarttır.

Ülke içindeki fabrika ve imalathanelerin ihtiyaçları için prese ettirilecek balyalar hakkında Dış Ticaret Müsteşarlığının izniyle bu madde hükümleri uygulanmaz.

Madde 19 – (2/7/1999 -99/13097 K.)

Preselenmiş pamuk balyalarının üzerinde, içinde bulunan pamukların vasıflarını gösteren resmi marka ve işaretlerin ve kontrol mühürünün bulunması zorunludur.

Preselenmiş pamuk balyalarının işaretlenmesi etiket kullanılarak dayapılabilir. Etiket veya balya üzerinde bu marka ve işaretlerin yeri, biçimi, rengi, boyutu, nerede ve nasıl kullanılacağı ve balyaların ne şekilde mühürle- nip mühürlenmeyeceği Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit ve ilan olunur.

Madde 20 – (Değişik : 12.8.1961 - 5/1535 K.) Preselenmiş pamuk balyalarının çenberli yüzlerinden biri resmimarka ve işaretlere, mukabil yüzü özel marka ve işaretlere tahsis olunur.

Resmi marka ve işaretlerin konulacağı yüzde, başka hiçbir yazı ve işaret bulunamaz.

Özel marka ve işaretlerin, resmi marka ve işaretlerle iltibasa yer vermeyecek şekilde tesbit edilmiş olmaları lazımdır.

Resmi marka ve işaretlerle kontrol damgası üzerinde tahrifler, değişiklikler, ilaveler veya çıkartmalar yapılması yasaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Preselenmiş pamukların kontrol şekli ve sonuçları

Madde 21 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

23 üncü maddede tesbit edilen kontrol şekillerinden:

A – Sondaj usulüne göre kontrol isteklerinde:

1 – Pamukların prese edilmesini mütaakıp prese fabrikası sahibi ve mal sa- hibi veya yazı ile bildirecekleri temsilcileri, bağlı buldukları kontrol mer-mezine, her mal sahibine ait her parti için Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit edilecek örneğe uygun bir beyannameyi müştereken vererek prese edilen pamukların kontrolünü istemeğe mecburdurlar.

2 – Preselenmiş pamuklar; çırçırılama şekli, grup, sınıf ve tipi zikrolunarak kontrole arz edilir.

3 – Bir mal sahibine ait olup grup, sınıf, tip ve çırçırılama şekli aynıolan preselenmiş pamuk balyaları bir parti sayılır. Bir parti içine, o partiye giremeyecek vasıftaki preselenmiş pamuk balyalarının karıştırılması yasaktır.

4 – (**Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.**) Bir defada kontrole arz edilecek bir veya birden fazla mal sahibine ait preselenmiş pamuklar 200 balyadan fazla olamaz.

5 – (**Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.**) Kontrol, beyannamenin alındığı tarihten itibaren, iki günü geçmemek üzere en kısa zamanda yapılır.

B – Tek balya usulüne göre kontrol ve tasnif isteklerinde:

1 – Pamukların prese edilmesini mütaakıp, prese fabrikası sahibi ve mal sahibi veya yazı ile bildirecekleri temsilcileri, bağlı buldukları kontrol merkezine her mal sahibine ait her parti için Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit edilecek örneğe uygun bir beyannameyi müştereken vererek prese edilen pamukların tasnif ve kontrolünü istemeğe mecburdurlar.

2 – Preselenmiş pamuklar; çırçırılama şekli ve grubu zikrolunarak tasnif ve kontrole arz edilir. (**Ek cümle : 2/7/1999 - 99/13097 K.**) Kontrollerde her balyanın sınıfı, tipi, elyaf uzunluğu (stapel) ve karakter özellikleri belirlenir.

3 – Bir mal sahibine ait olup çırçırılama şekli ve grubu aynı olan ve bir defada tasnif ve kontrolü istenen preselenmiş pamuk balyaları bir parti sayılır, bir parti 100 balyadan fazla olamaz. Bir parti içine, o partiye giremeyecek vasıftaki preselenmiş pamuk balyalarının karıştırılması yasaktır.4 - Bir defada tasnif ve kontrole arz edilecek bir veya birden fazla mal sa-hibine ait preselenmiş pamuklar 100 balyadan fazla olamaz.

5 – (**Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.**) Tasnif ve kontrol, beyannamelerinin alındığı tarihten itibaren, iki günü geçmemek üzere en kısa zamanda yapılır.

Madde 22 – Kontrola arzedilen preselenmiş pamukların, kontrolden önce balyaları üzerine, tip damgası hariç, resmi marka ve işaretleri vurulmuş ve kontrolu kolaylaştıracak şekilde istif edilmiş olmaları lazımdır.

Madde 23 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Bu Tüzük hükümleri gereğince pamukların tasnif ve kontrolu:

1 – Kontrolu istenen pamuklardan muayyen nispette balyanın kırılıp açılarak içindekilerin muayenesi suretiyle yapılan (Sondaj) kontrolu,

2 – Tasnif ve kontrolu istenen pamukların her balyasından usulüne göre nümune alınarak bunların tasnif ve kontrol edilmesi suretiyle yapılan (Tek balya) kontrolu,

olmak suretiyle iki şekilde yapılır.

(Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.) Pamukların kontrolü yeterli nitelikte tasnif odaları bulunan çırçır ve prese fabrikaları ile bunların depolarında sondaj kontrolü ile yapılır. Bu şekilde kontrolün mümkün olmaması halinde sondaj kontrolu için alınan numuneler, denetmenin dairesindeki tasnif odasında kontrole tabi tutulur.

Tek balya usulüne göre tasnif ve kontrol:

a) Çırçır ve prese fabrikası veya deposunda bulunan balyalardan usulüne göre alınan numunelerin kontrol merkezlerindeki tasnif odalarında,

b) Bu pamukların tasnif dışındaki hükümlere uygunluğu bakımından kontrolu çırçır ve prese fabrikalarında veya bunların depolarında, yapılır.

Çırçır ve prese fabrikası sahibi ile mal sahibi veya bunların temsilcileri yalnız fabrikada veya bunların depolarındaki kontroller esnasında hazır bulunmaya mecburdurlar. Bunlar tasnif odalarında yapılmakta olan tasnif sırasında hazır bulunamazlar.

Madde 24 – (Değişik : 12.8.1961 - 5/1535 K.)

Pamukların sondaj usulüne göre kontrolu, kontrola arzedilen her partiye ait preselenmiş pamuk balyaları içinden en az % 2 ve en çok % 20 nispe-tinde ayrılacak balyaların açılarak ambalajlarının ve içindekilerinin ayrı ayrı muayenesi suretiyle yapılır. Kontrolde her balya ait olduğu partiyi temsil eder. ⁽¹⁾

Pamukların tek balya usulüne göre tasnif ve kontrolu:

1 – Muayeneye arzedilen her balyadan Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit edilecek usule göre alınan numunelerin kontrol merkezlerindeki tasnif odalarında teker teker tetkik edilerek tasnifi,

2 – Nümune alınma esnasında muayeneye arzedilen balyalardan (50 balyaya kadar) bir adedinin, (50 balyadan fazlası için) iki adedinin açılarak içindekilerinin karışık olup olmadığının ve pamuk balyalarının hepsinin tüzük hükümlerine uygun şekilde hazırlanıp hazırlanmadığının tesbiti, suretiyle yapılır.

(1) Bu fıkrada yer alan % 5 oranı, 2/7/1999 tarih ve 99/13097 sayılı Tüzüğün 11 inci maddesiyle % 2 olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Açılacak balya miktarı, pamukların karışık olarak hazırlandığından şüphe edildiği ahvalde % 20 ye kadar çıkartılabilir.

Madde 25 – (Değişik: 12/8/1961 - 5/1535 K.) Preselenmiş pamuk partisinin:

A – Sondaj usulüne göre kontrolü sonucunda :

1 – Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup, sınıf, tip ve çırçırılama şekillerine ait vasıflara uygun olduğu görüldüğü takdirde,

2 – Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup ve çırçırılama şekillerine uygun olduğu, fakat beyannamesinde yazılı sınıf ve tipe uygun olmayıp diğer bir sınıf ve tipe uygun olduğu görüldüğü takdirde balyaların üzerine kontrolde tesbit edilen sınıf ve tip damgasının vurulması mal sahibi veya temsilcisi tarafından beyannamesinin arkasına yazılarak imza edilmek suretiyle kabul olunursa,

Balyalar üzerine dış ticarete standardizasyon denetmenitarafından sınıf ve tip damgası ve kontrol mühürü vurulup mal sahibine Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit olunan örneğe uygun şekilde bir kontrol belgesi verilir.

3 – Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup ve çırçırılama şekillerine uygun olduğu, fakat beyannamesinde yazılı sınıf ve tipe uygun olmayıp diğer bir sınıf ve tipe uygun olduğu görüldüğü takdirde balyalar üzerine kont- rolda tesbit edilen sınıf ve tipe ait damganın vurulması mal sahibi veya temsilcisi tarafından kabul edilmezse kontrol belgesi verilmez.

4 – İkinci ve üçüncü fıkralar dışında olmak üzere bu Tüzük hükümlerinden birine uygun olmadığı görüldüğü takdirde kontrol belgesi verilmez ve ayrıcaprese fabrikası sahibi hakkında zabıt varakası tanzim olunur.

B – Tek balya usulüne göre tasnif ve kontrolü sonucunda:

1 – Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup ve çırçırılama şekline uygun olup tasnif neticesi mal sahibi tarafından kabul edildiği takdirde her balya için ayrı ayrı veya aynı çırçırılama şeklindeki ve aynı grup, sınıf, tip ve elyaf uzunluğundaki pamuklara ait balyalar için Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit edilen örneğe uygun şekilde bir kontrol belgesi verilir. **(Ek cümle : 2/7/1999 -99/13097 K.)** Ayrıca, her balyanın karakter özellikleri tespit edilerek düzenlenen rapor, kontrol belgesi ile birlikte mal sahibine verilir.

2 – **(Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.)** Tasnif olunan pamuklara ait balyalar-dan numune alındıktan ve sınıf,tip, elyaf uzunlukları ve karakter özellikleritesbit edildikten sonra bu hususta yapılacak işlemler Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit olunur.

3 – Tasnif neticesi mal sahibince kabul edilmediği takdirde,kontrol belgesi verilmez.

4 – Tasnif neticesinde:

a) Pamukların sınıfları bakımından karışık olduğu, fakat bu karışıklığın aynı tip pamuklardan (Standart 1 beyaz ile standart 1 H. B. (Hafif benekli) gibi meydana geldiği,

b) Pamukların tip bakımından karışık olduğu, fakat bu karışıklığın aynı sınıf içinde bir kademe farklı pamukların bulunmasından meydana geldiği,

c) Pamukların elyaf uzunluğu bakımından karışık olduğu, fakat bu karışıklığın uzunluk tasnifinin iki taraflı kademesindeki pamukların bulunmasından meydana geldiği,

Tesbit olunduğu takdirde tasnif neticesi aşağı kademedeki sınıfa, tipe, ve elyaf uzunluğuna göre tayin olunur.

5 – Tüzük hükümlerine aykırı şekilde bulunan pamuklarla sınıf, tip ve elyaf uzunluğu bakımından karışıklığı (4) üncü bendde yazılı kademeleri aşan pamukları için kontrol belgesi verilmez ve prese fabrikası sahibi hakkında zabıt tanzim olunur.

Madde 26 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Kontrol belgesinin geçerlik süresi bir yıldır.

Kontrol tarihi üzerinden bir yıl geçmiş olan balyaların usulü dahilinde ye-niden tasnif ve kontrole arzı mecburidir. İhraç edilecek pamuklarda bu süreye ihracat kontrol belgesinin geçerlik süresi ilave olunur.

Madde 27 – Kontrol belgesi, talep vukuunda istenilen sayıda yeni kontrol belgeleri ile değiştirilebilir.

Madde 28 – (Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.) Preseli pamukların alım ve satımlarının kontrol belgesi ile yapılması zorunludur. Etiket veya balyaları üzerinde resmi marka ve işaretleri kontrol belgesine uymayan veya kontrol mühürleri bulunmayan preseli pamukların alınıp satılması ve nakli yasaktır.

Madde 29 – (Değişik : 12.8.1961 - 5/1535 K.)

Bu Tüzük hükümleri gereğince tasnif ve kontrol edilmiş pamukların ihraçları sırasında ayrıca ihraç kontroluna tabi tutulması mecburidir.

İhraç kontrolunda:

a) Pamukların ihraç olununcaya kadar geçen müddet içinde gayri müsait şartlar altında muhafaza ve nakil edilmelerinden dolayı vasıflarını kaybedip etmediği,

b) Ambalajları ile resmi marka ve işaretlerin bozulup bozulmadığı,

c) İhracatçı tarafından beyan olunan hususların balyalar üzerinde gösterilen resmi marka ve işaretlere uygun olup olmadığı,

tetkik olunur.

İhracı uygun görülen pamuklar için ayrıca ihracat kontrol belgesi verilir. Bu belgenin geçerlik süresi iki aydır. İhraç kontrollerinin ne şekilde yapılacağı Dış Ticaret Müsteşarlığınca tesbit olunur. İhracat kontrol belgesi bulunmayan veya geçerlik süresi dolmuş bulunan, ihracat kontrol belgesindeki kayıt- larına uymayan, balyalar üzerindeki resmi işaretleri bulunmayan veya bu işaret-leri tahrif edilmiş bulunan pamuklarla 18 inci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre preselenmiş pamukların ihracı yasaktır. Bu gibi pamukların gümrüklerden geçmelerine gümrük idarelerince müsaade olunmaz.

Madde 30 – Kontrol edilmiş pamuk balyalarının evsaf ve ambalajları ile mühür, marka ve işaretlerine hanel verecek bir arıza vuku bulunduğu veya diğer her hangi bir sebeple resmi marka ve işaretler üzerinde tashihat yapılması icap ettiği takdirde mal sahibi veya prese fabrikası sahibi derhal dış ticarete standardizasyon denetmenliklerine haber vermeğe ve lüzumlu tashihati Tüzük hükümlerine uyacak şekilde dış ticarete standardizasyon denetmeni huzurunda yapmağa mecburdur.

Madde 31 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Tasnif ve kontrol edilmiş pamuk balyalarında sonradan değişiklik yapıldığına dair şüphe uyandıracak haller görüldüğü ve balyalar üzerindeki resmi marka ve işaretlerin tahrif edildiği tesbit olunduğu takdirde pamuk balyaları, pamuk kontrol teşkilatı veya Dış Ticaret Müsteşarlığınca bu işle görevlendirilecek bir memur tarafından her zaman ve her yerde tekrar kontrol edilebilir. Bu kontrol neticesinde:

1 – Preselenmiş pamukların sonradan değiştirilmemiş veya resmi marka ve işaretleri tahrif edilmemiş olduğu tesbit olunduğu takdirde hiç bir muamele yapılmaz.

2 - Preselenmiş balyalar içindeki pamukların balyalar üzerindeki resmi marka ve işaretlere veya kontrol belgesi kayıtlarına uygun olmadığı, resmi marka ve işaretlerinin tahrif edildiği tesbit olunduğu takdirde kontrol belgesi hükümsüz bırakılarak balyalar üzerindeki resmi marka ve işaretlerle kontrol damgası iptal olunur. Ayrıca bu aykırılık ve tahrifleri yapanlar hakkında bu tüzük hükümleri dahilinde takibat yapılmak üzere zabıt tanzim olunur.

Bu pamuklardan icabına göre balyalı veya balyasız olmak üzere lüzumu kadar nümune alınır. Bunlar kontrol memuru, mal sahibi veya temsilcisi veya bunlar olmadığı takdirde hazır bulunanlar ile dış ticarete standardizasyon denetmeni veya bu işle görevlendirilen memur tarafından müştereken mühürlenir. Bu nünuneler dış ticarete standardizasyon denetmenliklerinde veya yediemin sıfatıyla ilgililerin nezdinde muhafaza edilir.

Madde 32 – Kontrol edilmiş preseli pamuklar, Dış Ticaret Müsteşarlığının göreceği lüzum üzerine,son ihraç vasıtasına yükletilinceye kadar tekrar kontrol edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

*Tüzük hükümlerine aykırı hareketler ve sonuçları***Madde 33 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)**

Kontrollar sırasında tüzük hükümlerine aykırı görülen hallerde tutulacak zabıt varakaları beş nüsha olarak tanzim olunur.

Haklarında zabıt varakası tanzim edilenler veya temsilcileri, münderecatına itirazları olmadığı takdirde zabıt varakasını imzalamaya itirazları varsa itirazlarını zabıt varakasının hususi yerine yazıp imza etmeğe mecburdurlar.

İlgililerin zabıt varakasını imzadan imtina etmeleri veya hazır bulunmamaları halinde keyfiyet zabıt varakasına şerh verilerek hazır bulunanlar tarafından imzalanır.

Zabıt varakasının bir nüshası, haklarında zabıt varakası tanzim edilenlere veya temsilcilerine verilir.

Madde 34 – Haklarında zabıt varakası tanzim edilenlerin zabıt varakası münderecatına itirazları halinde, anlaşmazlık konusu olan pamuklardan dışticarete standardizasyon denetmenince lüzum görülen miktarı, dış ticarete standardizasyon denetmeniyle haklarında zabıt varakası tanzim edilenler veya mümessilleri tarafından müştereken mühürlenerek anlaşmazlığın halline kadar dışticarete standardizasyon denetmenliklerinde muhafaza edilir.

Madde 35 – Kontrol neticesinde dışticarete standardizasyon denetmenin kararına itiraz vakı olduğu takdirde, dışticarete standardizasyon denetmeni 36 ncı maddede yazılı Hakem Kurulunu 24 saat içinde toplantıya davet eder.

Madde 36 – Kontrol neticesinde dışticarete standardizasyon denetmeninin kararına itirazı bulunanların bu itirazlarını incelemek ve bir karara bağlamak üzere Dış Ticaret Müsteşarlığının lüzum göreceği yerlerde hakem kurulları teşkil olunur.

Bu kurullar:

A) Mahalli ticaret odası veya ticaret ve sanayi odası tarafından bir yıl süre ile seçilecek ve seçimi Dış Ticaret Müsteşarlığınca tasdik edilecek pamuktan anlar bir,

B) Dış Ticaret Müsteşarlığınca bir yıl süre ile seçilecek pamuktan anlar bir,

C) Borsa tarafından bir yıl süre ile seçilecek ve seçimi Dış Ticaret Müsteşarlığınca tasdik edilecek pamuktan anlar bir, azadan tereküp eder.

Hakem kurulları, azası arasından birisini reis seçer ve tam sayı ile topla-narak ekseriyetle karar verir.

Asil azaların bulunmadığı zaman kurulda vazife görmek üzere aynı esaslar dahilinde birer yedek aza seçilir.

Ticaret ve sanayi odası bulunmayan yerlerde A fıkrasında gösterilen aza doğrudan doğruya Dış Ticaret Müsteşarlığı borsası bulunmayan yerlerde C fıkrasında gösterilen aza mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından seçilir.

Azalar, itiraz edenin usul ve furuundan, dördüncü dereceye kadar civar hısımlarından veya ortak veyahut hizmetlilerinden buldukları takdirde kurula katılamazlar.

Madde 37 – (Değişik : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Hakem Kurulu, anlaşmazlık konusunu veya dış ticarete standardizasyon denetmeni tarafından alınmış olan numuneleri 48 saat zarfında tüzük hükümleri içinde inceleyerek karar verir.

Hakem Kurulunun bu kararı dış ticarete standardizasyon denetmeni tarafından Standart Pamuk Tip numunelerine ve tüzük hükümlerine aykırı veya indi görüldüğü takdirde ihtilaf konusu olan pamuk numuneleri müştereken mühürlenerek Yüksek Hakem Kuruluna incelenmek üzere gönderilir. Yüksek Hakem Kurulu nihai olan kararını bu numuneler üzerinden verir.

Yüksek Hakem Kurulu

- 1 – Sanayi ve Ticaret Bakanlığını temsilen bir,
- 2 – Tarım ve Köyşleri Bakanlığını temsilen bir,
- 3 – Dış Ticaret Müsteşarlığını temsilen bir,

olmak üzere pamuk tasnifi ile bilfiil meşgul olan veya pamuk tasnifinden anlar mütehassıs üç üyeden teşekkül eder.

Asil üyelerin bulunmadığı zaman vazife görmek üzere aynı sayıda ve aynı esaslar dahilinde birer yedek üye seçilir. Yüksek Hakem Kurulu, üyelerinin hepsinin katılmasıyla toplanır ve ekseriyetle karar verir. Kararın bir sureti Dış Ticaret Müsteşarlığına gönderilir. Yüksek Hakem Kurulu Dış Ticaret Müsteşarlığına lüzum gördüğü yerlerde kurulur.

Madde 38 – (Değişik : 2/7/1999 - 99/13097 K.)

Tüzüğün 5 inci maddesinin birinci fıkrasına göre çıkarılacak tebliğ hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında düzenlenecek tutanak ile kontrol sonucundadüzenlenen tutanak veya bu tutanağa itiraz halinde itirazın hakem kurulunca reddedilmesi durumunda, tutanağın bir örneği 1705 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına verilir ve bir örneği de DışTicaret Müsteşarlığına gönderilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Madde 39 – Memleket içinde ve dışında harb hali, seferberlik ve seferberliğe hazırlık veya tabi afetler gibi mücbir sebepler altında Tüzükte yazılıhambalaja mütaallik hükümlerin tatbikında halin icabına göre karar almağa Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Geçici Madde 1 – (Ek : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Tek balya kontrol sistemi ve buna mütallik hükümler bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten iki sene sonra ilk gelecek Ağustosun 15 inden itibaren uygulanarak sondaj kontrol usulü ile buna mütallik hükümler yürürlükten kalkar.

Geçici Madde 2 – (Ek : 12/8/1961 - 5/1535 ; Değişik : 18/6/1965 - 6/4840 K.)

Tek balya kontrol usulünün geçici birinci maddede gösterilen süre sonunda uygulanmasına imkan görülmediği takdirde Dış Ticaret Müsteşarlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının muvafakatını almak suretiyle bu süreyi, bitiminden enaz bir ay önce uzatmağa yetkilidir.

Geçici Madde 3 – (Ek : 12/8/1961 - 5/1535 K.)

Dış Ticaret Müsteşarlığı tesbit edeceği şartlara uygun müesseselerde veya mutabık kalacağı müesseselerde, geçici birinci maddedeki süre içinde tek balya kontrol usulünü uygulamaya yetkilidir.

Madde 40 – 20/3/1952 tarih ve 3/14706 sayılı kararname ile meriyete konulmuş olan "Preselenmiş Pamukların Denetlenmesine Dair Tüzük" meriyetten kaldırılmıştır.

Madde 41 – 1705 ve 3018 sayılı kanunlara göre hazırlanmış ve Danıştayca tetkik edilmiş olan bu Tüzük hükümleri neşri tarihinden 15 gün sonra meriyete girer.

5/8/1953 TARİH VE 4/1283 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE YÜRÜRLÜĞE KONULAN TÜZÜĞE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN TÜZÜKLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTEREN ÇİZELGE			
Ek ve Değişiklik Getiren Tüzüğü Yürürlüğe Koyan Kararnamenin			
Tarihi	<i>Numarası</i>	Farklı Tarihte Yürürlüğe Giren Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
12/8/1961	5/1535	-	13/9/1961
18/6/1965	6/4840	-	15/7/1965
25/7/1970	7/1045	-	3/9/1970
2/7/1999	99/13097	-	Yayımyı olan 31/7/1999 tarihinden başlayarak 15 gün sonra